

4.6. Оперативни разходи

Преките разходи за материали, отчетени по метода на среднопретеглената стойност, както и всички други разходи (за заплати, осигуровки, амортизации, ел. енергия) участващи в себестойността на произведената продукция са пряко свързани с произвежданите единици.

Непреки производствени разходи и разходите за спомагателна дейност са променливи разходи, които се изменят пряко или почти пряко в зависимост от обема на производство. Затова тези разходи се разпределят на база капацитета на производствените мощности.

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.7. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”.

4.8. Нематериални активи

Нематериалните активи включват търговска марка, програмни продукти и други. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация, себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остагъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• Права върху интелектуална собственост	6-7 години
• Софтуер	6-7 години
• Други	3-7 години

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Дружеството е в размер на 500 лв.

4.9. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имотите, машините и съоръженията се извършва по се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Дружеството да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Дружеството, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	50 години
• Машини	14-50 години
• Транспортни средства	4-10 години
• Стопански инвентар	6-7 години
• Компютри	2 години
• Други	6-7 години

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Дружеството е в размер на 500 лв.

4.10. Отчитане на лизинговите договори

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг“ правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В отчета за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в отчета за финансовото състояние на Дружеството и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Дружеството, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

4.11. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индигират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

Единица, генерираща парични потоци, към която е разпределена положителна репутация, се проверява за обезценка годишно и винаги когато има индикации, че единицата може да е намалила стойността си като се сравнява балансовата стойност на

единицата, включително положителната репутация с възстановимата стойност на единицата. Ако възстановимата стойност на единицата е по-висока от балансовата стойност, единицата и положителната репутация, разпределена към тази единица следва да се считат за необезценени.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.12. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Дружеството стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Дружеството ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.12.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Дружеството. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на финансовия отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на редове „Финансови разходи” или „Финансови приходи”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Дружеството, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, памалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Дружеството спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на финансовия отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка па търговските вземания се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Други разходи”.

4.12.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Дружеството включват такси по банкови гаранции, търговски и банкови заеми, търговски и други задължения.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи” или „Финансови приходи”.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Дружеството. Те са отразени в отчета за финансовото състояние на Дружеството, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на едноличния собственик, се признават, когато дивидентите са одобрени съгласно решение на едноличния собственик.

4.13. Материални запаси

Материалните запаси включват материали и готова продукция. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Дружеството определя разходите за материални запаси, като използва метода средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.14. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.19.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Дружеството има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързвани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.15. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.16. Собствен капитал и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Натрупаната загуба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Всички транзакции със собствениците на Дружеството са представени отделно в отчета за промените в собствения капитал.

4.17. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години,

дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Дружеството не е разработвало и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане.

Всички други разходи, свързани с пенсионните задължения, са включени в „Разходи за персонала”.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Дружеството очаква да изплати.

4.18. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Дружеството и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Дружеството е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Дружеството не признава условни активи, тъй като признаването им може да има за резултат признаването на доход, който може никога да не бъде реализиран.

4.19. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Дружеството, които оказват най-съществено влияние върху финансовите отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.21.

4.20. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагасми приходи и разходи и специфични ограничения за

пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.21. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.21.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.11). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Дружеството през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.21.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2016 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Дружеството. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 5 и 6. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване.

4.21.3. Материални запаси

Резервните части и принадлежности за техническо обслужване и текущ ремонт обикновено се отчитат като материални запаси и се признават в печалбата или загубата в момента на влагането им. Основните резервни части и резервно оборудване обаче се считат за имоти, машини и съоръжения, когато предприятието очаква да ги използва през повече от един период. По същия начин ако резервните части и принадлежностите за

техническо обслужване и текущ ремонт могат да се използват само във връзка с отделен имот, машина и съоръжение, те се отчитат като имоти, машини и съоръжения. При прилагане на критериите за признаване към специфичните обстоятелства на дадено предприятие е необходимо да се използва преценка. Може да е уместно да се обединят поотделно незначителни позиции, за да се приложат към съвкупната им стойност.

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Дружеството е изложена на технологични промени, които могат да доведат до резки изменения в продажните цени. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 768 лв. (2015 г.: 854 лв.) се влияе от бъдещото предоставяне на услуги и пазарната им реализация.

4.21.4. Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави в края на всеки отчетен период. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране в едногодишен период, подлежат на анализ по отделни контрагенти и в зависимост от конкретните обстоятелства, постигнати договорености за плащане и други фактори и обстоятелства, се установява частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на вземането се признава в отчета за всеобхватния доход като загуба от обезценка. На база анализ за всеки конкретен случай, ръководството на Дружеството е идентифицира вземания, за които има висока несигурност за тяхното събиране в бъдеще и съответно ги обезпечава. Към 31 декември 2016 г. няма индикации за обезценка на търговските и други вземания на Дружеството.

5. Нематериални активи

Нематериални активи на Дружеството включват търговска марка, програмни продукти и други. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Търговска марка '000 лв.	Програмни продукти '000 лв.	Други '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2016 г.	244	6	5	255
Новопридобити активи, закупени	-	2	-	2
Отписани активи	-	-	(4)	(4)
Салдо към 31 декември 2016 г.	244	8	1	253
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2016 г.	(244)	(6)	(4)	(254)
Амортизация	-	(1)	-	(1)
Амортизация на отписани активи	-	-	4	4
Салдо към 31 декември 2016 г.	(244)	(7)	-	(251)
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	-	1	1	2

	Търговска марка '000 лв.	Програмни продукти '000 лв.	Други '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност				
Салдо към 1 януари 2015 г.	244	11	7	262
Отписани активи	-	(5)	(2)	(7)
Салдо към 31 декември 2015 г.	244	6	5	255
Амортизация				
Салдо към 1 януари 2015 г.	(244)	(10)	(5)	(259)
Амортизация	-	(1)	(1)	(2)
Амортизация на отписани активи	-	5	2	7
Салдо към 31 декември 2015 г.	(244)	(6)	(4)	(254)
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	-	-	1	1

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Амортизация на нефинансови активи”.

Дружеството няма съществени договорни задължения за придобиване на нематериални активи към 31 декември 2016 г.

Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

6. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Дружеството включват земя, сгради, машини и съоръжения, компютърно оборудване, транспортни средства, стопански инвентар, разходи за придобиване на АМА и други. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Компютърно оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Други	Разходи за придобиване на АМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност									
Сaldo към 1 януари 2016 г.	509	8 135	33 658	47	257	157	1	36 253	79 017
Новопридобити активи	-	-	234	-	3	1	-	3 941	4 179
Трансфер на активи	-	-	25 847	-	-	2	8	(25 857)	-
Отписани активи	-	-	(3)	-	(18)	-	-	(576)	(597)
Сaldo към 31 декември 2016 г.	509	8 135	59 736	47	242	160	9	13 761	82 599
Амортизация									
Сaldo към 1 януари 2016 г.	-	(1 201)	(6 241)	(38)	(201)	(144)	-	-	(7 825)
Амортизация на отписани активи	-	-	1	-	10	-	-	-	11
Амортизация за периода	-	(39)	(131)	(8)	(2)	(4)	(1)	-	(185)
Сaldo към 31 декември 2016 г.	-	(1 240)	(6 371)	(46)	(193)	(148)	(1)	-	(7 999)
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	509	6 895	53 365	1	49	12	8	13 761	74 600

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Компютърно оборудване	Транспортни средства	Стопански инвентар	Други	Разходи за придобиване на АМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2015 г.	509	7 895	32 334	44	257	157	2	32 999	74 197
Новопридобити активи	-	-	6	-	-	-	-	4 906	4 912
Трансфер на активи	-	240	1 353	3	-	-	-	(1 596)	-
Отписани активи	-	-	(35)	-	-	-	(1)	(56)	(92)
Салдо към 31 декември 2015 г.	509	8 135	33 658	47	257	157	1	36 253	79 017
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2015 г.	-	(1 166)	(6 193)	(25)	(200)	(137)	(1)	-	(7 722)
Амортизация на отписани активи	-	-	20	-	-	-	1	-	21
Амортизация за периода	-	(35)	(68)	(13)	(1)	(7)	-	-	(124)
Салдо към 31 декември 2015 г.	-	(1 201)	(6 241)	(38)	(201)	(144)	-	-	(7 825)
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	509	6 934	27 417	9	56	13	1	36 253	71 192

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Към 31 декември 2016 г. Дружеството отчита предоставени аванси за придобиване на дълготрайни активи в размер на 374 хил. лв. (2015: 174 хил. лв.), които са включени в „Разходи за придобиване на ДМА”.

През 2016 г. Дружеството е капитализирало разходи за заеми в стойността на разходите за придобиване на нетекущи активи в размер на 829 хил. лв. (2015: 988 хил. лв.), начислени във връзка с получено финансиране за изграждане на масло-екстракционния цех. През текущата година Дружеството приключва изграждането, като активите са въведени в експлоатация през месец декември.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложили като обезпечение по заеми (вж. пояснение 14), е представена, както следва:

	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Разходи за придобиване на ДМА	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Балансова стойност						
31 декември 2016 г.	509	6 895	50 230	3 019	1	60 654
31 декември 2015 г.	509	6 934	27 034	20 606	1	55 084

7. Репутация

Слънчеви лъчи Провадия ЕАД е създадено с решение № 1/16 май 2007 г. чрез апортна вноска на разграничими активи. В резултат на това балансовата стойност на придобитите разграничими активи е увеличена до тяхната справедлива стойност, съгласно съдебно-техническа оценителна експертиза.

Нетната балансова стойност на репутацията може да бъде анализирана, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	67	68
Отписана репутация	-	(1)
Балансова стойност към 31 декември	67	67

Към 31 декември 2016 г. е извършен тест за обезценка на репутацията на база Дружеството Слънчеви лъчи Провадия ЕАД като цяло. В резултат на извършените тестове, обезценка на репутация не е била признавана през отчетния период.

Към 31 декември 2015 г. е отписана репутация в размер на 1 хил. лв. на база отписани единици, които участват във формирането й.

8. Отсрочени данъчни пасиви/(активи)

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2016 ‘000 лв.	Признати в печалбата или загубата ‘000 лв.	31 декември 2016 ‘000 лв.
Активи			
Имоти, машини и съоръжения	79	(4)	75
Пасиви			
Задължения към персонала	(13)	2	(11)
Неизползвани данъчни загуби	(471)	(280)	(751)
	(405)	(282)	(687)
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(484)		(762)
Отсрочени данъчни пасиви	79		75
Нетно отсрочени данъчни пасиви/(активи)	(405)		(687)

Отсрочените данъци за сравнителния период 2015 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2015 ‘000 лв.	Признати в печалбата или загубата ‘000 лв.	31 декември 2015 ‘000 лв.
Активи			
Имоти, машини и съоръжения	74	5	79
Пасиви			
Задължения към персонала	(9)	(4)	(13)
Неизползвани данъчни загуби	(272)	(199)	(471)
	(207)	(198)	(405)
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	(281)		(484)
Отсрочени данъчни пасиви	74		79
Нетно отсрочени данъчни пасиви/(активи)	(207)		(405)

Към 31 декември 2016 г. всички отсрочени данъчни активи, включително данъчни загуби са включени в отчета за финансовото състояние.

9. Материални запаси

Материалните запаси, признати в отчета за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Материали и консумативи	504	847
Стоки	-	7
Продукция	264	-
Материални запаси	768	854

През 2016 г. общо 906 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2015 г.: 156 хил. лв.).

В резултат на годишния преглед на нетната реализируема стойност на материални запаси, ръководството на Дружеството е направило преценка, че материални запаси на стойност 34 хил. лв. (2015 г.: 194 хил. лв.) следва да бъдат бракувани поради промяна във физико-химичните свойства. Съответният разход е включен на ред „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Намаление на разходите в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в предходни периоди, не е настъпило през 2016 г. или 2015 г. Материални запаси към 31 декември 2016 г. не са предоставяни като обезпечение на задължения.

10. Търговски и други вземания

	2016	2015
	'000 лв.	'000 лв.
Търговски вземания	501	6
Финансови активи	501	6
Данъчни вземания	8	137
Предплатени разходи	4	10
Нефинансови активи	12	147
Търговски и други вземания	513	153

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Търговските вземания, отразени в отчета за финансовото състояние, включват основно вземане от Олива АД, по договор за преработка на маслодаещ слънчоглед, в размер на 495 хил. лв. към 31 декември 2016 г.

Данъчните вземания на Дружеството в размер на 8 хил. лв. (2015 г.: 137 хил. лв.) са във връзка с данък добавена стойност за възстановяване към 31 декември 2016 г.

Всички търговски и други вземания на Дружеството са прегледани относно индикации за обезценка. Към 31 декември 2016 г. не е отчитан разход за обезценка на същите.

11. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	2	3
Пари и парични еквиваленти	2	3

Дружеството няма блокирани пари и парични еквиваленти.

12. Собствен капитал

12.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Дружеството се състои от 41 078 183 на брой напълно платени обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на глас, получаване на дивидент и ликвидационен дял.

	2016	2015
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	41 078 183	41 078 183
Общ брой акции, оторизирани на 31 декември	41 078 183	41 078 183

Едноличен акционер на Дружеството е Зърнени храни България АД.

13. Възнаграждения на персонала

13.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(634)	(482)
Разходи за социални осигуровки	(111)	(86)
Провизия обезщетения при пенсиониране, нетна сума	12	(6)
Разходи за компенсируеми отпуски	(45)	(48)
Разходи за персонала	(778)	(622)

13.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Пенсионни задължения	32	53
Нетекущи пенсионни и други задължения към персонала	32	53
Текущи:		
Задължения за заплати	175	85
Задължения за осигуровки	250	64
Задължения за неизползвани отпуски	52	56
Пенсионни задължения	20	11
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	497	216

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към служителите на Дружеството, които следва да бъдат уредени през 2017 г.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Дружеството е начислило правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

	Лихвен процент	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Към 31 декември 2016 г.				
Дължими обезщетения		20	33	53
Сkonto	3%	-	(1)	(1)
Дисконтирани парични потоци		20	32	52
Към 31 декември 2015 г.				
Дължими обезщетения		11	57	68
Сkonto	3%	-	(4)	(4)
Дисконтирани парични потоци		11	53	64

Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда през годината са представени, както следва:

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Провизии за пенсиониране в началото на годината	64	58
Нетно изменение на провизиите в резултат на достигната възраст за пенсиониране в следващите пет години, напуснали служители или в резултат на промени в brutната заплата на персонала	(5)	9
Нетно изменение на провизиите в резултат на промяна на процента на дисконтиране	(1)	(3)
Изплатени обезщетения на персонала	(6)	-
Провизии за пенсиониране в края на годината	52	64

14. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	Текущи		Нетекущи	
	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:				
Банкови заеми	5 926	4 150	10 974	16 723
Лихви и такси по заеми	45	195	-	-
Цесии	-	597	-	-
Общо балансова стойност	5 971	4 942	10 974	16 723

Към 31 декември 2016 г. Дружеството е страна по сключени договори за банков заем както следва:

14.1. Заем от Алфа Банк АД;

- Договор от дата – 16 март 2011 г.;
- Лихвен процент – 12 месечен EURIBOR плюс 6 пункта надбавка;
- Падеж – 31 декември 2017 г.;
- Потисителен план:
- 11 равни месечни вноски от по 93 хил. евро всяка, дължими на 5-то число на месеца
- Последна вноска 898 хил. евро, дължими на 31 декември 2017 г.
- Обезпечение – ипотека на недвижими имоти, залог на дълготрайни материални активи по реда на Закона за особените залози, собственост на Дружеството; ипотека на недвижими имоти, собственост на едноличния собственик на капитала.
- Валута, в която се извършват плащанията – EUR (евро).
- Задължението, нетно към 31 декември 2016 г. е 3 926 хил. лв. (2015 г.: 6 099 хил. лв.).

14.2. Заем от Българска банка за развитие АД;

- Договор от дата – 21 юни 2013 г.
- Лихвен процент – 3 месечен SOFIBOR плюс 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6.5%;
- Падеж – 22 май 2023 г.;
- Потасителен план:
- 26 равни тримесечни вноски по 500 хил. лв.
- Последна вноска в размер на 474 хил. лв., дължими на 22 май 2023 г.
- Обеспечение – ипотека на недвижими имоти, залог на дълготрайни материални активи по реда на Закона за особените залози, собственост на Дружеството; ипотека на недвижими имоти, собственост на едноличния собственик на капитала.
- Валута, в която се извършват плащанията – лева.
- Задължението, нетно към 31 декември 2016 г. е 12 974 хил. лв. (2015 г.: 14 774 хил. лв.)

Към 31 декември 2016 г. разходите по платени еднократни такси в размер на 12 хил. лв. (2015: 22 хил. лв.) са включени в оценката на задължението като са приспаднати от сумата на финансовия актив. Същите се признават като текущ финансов разход на линейна база.

15. Търговски и други задължения

	2016 ‘000 лв.	2015 ‘000 лв.
Текущи:		
Търговски задължения	1 166	1 106
Задължения за неустойки	18	18
Други	-	1
Финансови пасиви	1 184	1 125
 Данъчни задължения	178	69
Получени аванси	38	-
Нефинансови пасиви	216	69
Текущи търговски и други задължения	1 400	1 194

Към 31 декември 2016 г. търговските задължения, отразени в отчета за финансовото състояние, включват задължение към Техноимпортекспорт АД, като главен изпълнител по договор за доизграждане и модернизация на маслодобивен екстракционен цех в размер на 391 хил. лв. (към 31 декември 2015 г.: 1 005 хил. лв.); задължение към Олива АД, по договор за закупени машини, в размер на 515 хил. лв.

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

16. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Дружеството могат да бъдат анализирани, както следва: